Muistio

Vihreä kasvu
Minna Ojanperä

27.11.2024

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain muuttamisesta
Asia: HE 196/2024 vp

Elinkeinoelämän keskusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä, jolla toimeenpantaisiin ja täydennettäisiin kriittisiä raaka-aineita koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen sääntelyä.

Ehdotettuun lakiin lisättäisiin säännökset kansallisesta kriittisten raaka-aineiden hankkeiden yhteyspisteestä ja sen tiedonsaantioikeudesta sekä strategisten hankkeiden määräaikojen seurannasta ja pidentämisestä. Lakiin myös lisättäisiin säännökset strategisten hankkeiden etusijasta ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa lupamenettelyissä sekä hakijan velvollisuudesta toimittaa strategiseksi hankkeeksi tunnustamista koskevat hakemus ja päätös tiedoksi yhteyspisteviranomaiselle.

EK kannattaa hallituksen esitystä.

Esityksessä ehdotetaan, että kansalliseksi kriittisten raaka-aineiden yhteyspisteviranomaiseksi osoitetaan Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, joka hoitaisi tehtävää valtakunnallisesti. EK toteaa, että tehtävän laadukasta hoitoa varten Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle tulee osoittaa riittävät resurssit.

Etusijamenettelyn soveltamisala laajenisi myös strategisiin hankkeisiin muutoksenhaku mukaan lukien. EK pitää hyvänä, että komission strategiseksi määrittelemillä kaivoshankkeilla on mahdollisuus etusijamenettelyyn, vastaavasti kuin muilla niin sanotuilla puhtaan siirtymän hankkeilla on ollut jo vuodesta 2023 alkaen. EK tukee hallituksen esityksessä esitettyjä arvioita lisäresursoinnin tarpeesta niin aluehallintovirastoissa kuin Vaasan hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Erityisesti kaivoslain mukaisten hankkeiden osalta pyydämme valiokuntaa mietinnössään kiinnittämään valtioneuvoston huomion eri virastojen (Pohjois-Suomen avi ja Tukes) väliseen tiedonkulkuun strategisten hankkeiden osalta. Samalla tulee huolehtia siitä, että strategisen hankkeen statusta hakeneille toiminnanharjoittajille on selkeää, miten työnjako valtion eri viranomaisten välillä toimii. EK pyytää valiokuntaa selkeyttämään, koskeeko ehdotetun lain 2 e § mukainen velvoite vuonna 2024 jätettyjä hakemuksia, joita Suomesta on tietojemme mukaan jätetty lukuisia.

EK toteaa, että ei merkittävää haittaa -määritelmä (DNSH) on tärkeässä roolissa nyt käsittelyssä olevassa lakiesityksessä. Määritelmää sovelletaan myös taksonomialainsäädännössä sekä verolainsäädännössä. On tärkeää, että määritelmän käyttöönotto eri lainsäädännöissä on toiminnanharjoittajille selkeää, ennakoitavaa eikä siitä muodostuu tarpeetonta hallinnollista taakkaa.

Kriittisten raaka-aineiden asetuksen tavoitteena on mm. kriittisten raaka-aineiden arvoketjujen kapasiteetin lisääminen ja näiden raaka-aineiden saatavuuden turvaaminen. Hallituksen esitys edistää EU tason sääntelyä ja tulee saattaa voimaan mahdollisimman pian.

Kunnioittavasti,

Minna Ojanperä
johtava asiantuntija
Elinkeinoelämän keskusliitto